KLÍČOVÉ TÉMA[1]
Článek 10
Nenávistné projevy

(Naposledy aktualizováno: 31/08/2025)

Úvod

Tento dokument si klade za cíl doplnit Průvodce judikaturou týkající se článku 10 a článku 17, a to tím, že poskytne soustředěnější a podrobnější přehled judikatury týkající se problematiky nenávistných projevů.

Soud v této souvislosti pravidelně odkazuje na evropské a mezinárodní právně nezávazné nástroje („soft law"), včetně Doporučení č. R (97) 20 Výboru ministrů Rady Evropy členským státům o „nenávistných projevech" a Všeobecného politického doporučení č. 15 o boji proti nenávistným verbálním projevům, přijatých Evropskou komisí proti rasismu a nesnášenlivosti dne 8. prosince 2015 (viz další příslušné zdroje uvedené ve věci *Perinçek proti Švýcarsku* [velký senát], 2015, § 170, CZE a *Savva Terentyev proti Rusku*, 2018, § 34–40, CZE).

Soud dále uvedl, že mu nepřísluší rozhodovat o skutkových podstatách trestného činu podněcování k nenávisti, násilí a diskriminaci. Výklad a uplatňování vnitrostátních právních předpisů přísluší především vnitrostátním orgánům, zejména soudům. Úlohou Soudu je naopak přezkoumávat podle článku 10 rozhodnutí, která vnitrostátní soudy vydávají v rámci své pravomoci volného uvážení. Přitom se musí ujistit, že vnitrostátní orgány založily svá rozhodnutí na přijatelném posouzení významných skutečností (*Belkacem proti Belgii* (rozhodnutí), 2017, § 29).

Výběr příslušných obecných zásad vyplývajících z judikatury

- Svoboda projevu je jednou z nezbytných základů demokratické společnosti, jednou ze základních podmínek pro její vývoj a pro rozvoj každého člověka. S výhradou čl. 10 odst. 2 se vztahuje nejen na „informace" nebo „myšlenky", které jsou příznivě přijímány nebo považovány za neškodné či přijímané s lhostejností, ale rovněž na informace nebo myšlenky, které urážejí, šokují nebo znepokojují stát nebo kteroukoli část obyvatelstva. Takové jsou požadavky pluralismu, tolerance a velkorysosti, bez nichž není „demokratické společnosti" (*Handyside proti Spojenému království*, 1976, § 49).
- Soud uvedl, že pozitivní závazky států v oblasti svobody projevu mimo jiné znamenají, že státy jsou povinny při vytváření účinného systému ochrany autorů nebo novinářů vytvářet prostředí, které umožňuje všem dotčeným osobám účastnit se veřejné diskuze a vyjádřit beze strachu své názory a myšlenky, i když jsou v rozporu s názory a myšlenkami zastávanými orgány veřejné moci nebo významnou částí veřejného mínění, nebo je tyto názory a myšlenky dráždí či šokují (*Dink proti Turecku*, 2010, § 137).

[1] Vypracováno kanceláří Soudu. Pro Soud není závazné.

Původní text je použit se souhlasem Rady Evropy a Evropského soudu pro lidská práva. Tento překlad, včetně doplnění odkazů na české překlady rozhodnutí nebo jejich shrnutí, byl pořízen Ministerstvem spravedlnosti České republiky na základě dohody s Radou Evropy a Evropským soudem pro lidská práva a je výhradní odpovědností Ministerstva spravedlnosti České republiky.

Norway grants

COUNCIL OF EUROPE
CONSEIL DE L'EUROPE

- Základem demokratické pluralitní společnosti je tolerance a úcta ke stejné důstojnosti všech lidí. Vzhledem k tomu lze v zásadě považovat za nezbytné v určitých situacích postihovat nebo dokonce zabraňovat formám projevu, které šíří, podněcují, podporují nebo ospravedlňují nenávist založenou na nesnášenlivosti, pokud jsou veškeré „formality“, „podmínky“, „omezení“ nebo „tresty“ přiměřené sledovanému legitimnímu cíli (*Erbakan proti Turecku*, 2006, § 56, *Savva Terentyev proti Rusku*, 2018, § 65, CZE).
- Podněcování k diskriminaci je jednou z podob podněcování k nesnášenlivosti, která je spolu s podněcováním k násilí a nenávisti jednou z hranic, které by při uplatňování svobody projevu neměly být nikdy překročeny (*Zemmour proti Francii*, 2022, § 50, CZE). Podněcování k odlišnému zacházení však nemusí být nutně totožné s podněcováním k diskriminaci (*Baldassi a ostatní proti Francii*, 2020, § 64, CZE).
- Dominantní postavení, které vláda zaujímá, ji nutí ke zdrženlivosti při využívání trestního stíhání, zejména pokud jsou k dispozici jiné prostředky, jak reagovat na neoprávněné útoky a kritiku odpůrců. Příslušné státní orgány nicméně mohou, jakožto subjekty odpovídající za veřejný pořádek, přijmout opatření, a to i trestněprávní povahy, která mají na takové výroky přiměřeně a bez nadbytečných zásahů reagovat. A konečně, pokud takové výroky podněcují k násilí vůči jednotlivci, úřední osobě nebo části obyvatelstva, mají státní orgány při posuzování nutnosti zásahu do svobody projevu širší prostor pro uvážení (*Sürek proti Turecku (č. 4)* [velký senát], 1999, § 57).
- Novinářům, nevládním organizacím a dalším „veřejným hlídacím psům“ může být poskytnuta zvláštní ochrana podle článku 10 Úmluvy. Soud například uvedl, že zpravodajství založené na rozhovorech, ať už upravených či neupravených, představuje jeden z nejdůležitějších prostředků, kterými může tisk plnit svou zásadní roli „veřejného hlídacího psa“. Trestání novináře za pomoc při šíření výroků jiné osoby v rozhovoru by vážně omezilo přínos tisku k diskusi o věcech veřejného zájmu a nemělo by se o něm uvažovat, pokud k tomu neexistují obzvlášť závažné důvody (*Jersild proti Dánsku*, 1994, § 35). Podobně i odmítnutí místních orgánů povolit nevládní organizaci vyvěsit na billboardech plakát proti diskriminaci z důvodu údajně urážlivé povahy plakátu bylo neospravedlnitelným omezením článku 10. Soud přirovnal roli nevládní organizace k sociálnímu „hlídacímu psu“ (*National Youth Council of Moldova proti Moldavsku*, 2024, § 73). Pokud jde o povinnosti a odpovědnost vydavatelů, vlastníků médií a šéfredaktorů, Soud zároveň soustavně konstatuje, že i když nebyli autory názorů, které byly shledány jako názory podněcující k násilí a nenávisti, a osobně se s nimi nespojovali, neměli by být zproštěni odpovědnosti, neboť poskytli autorům těchto názorů prostor k podněcování k násilí a nenávisti (*Sürek proti Turecku (č. 1)* [velký senát], 1999, § 63; *Sürek proti Turecku (č. 3)* [velký senát], 1999, § 41; *Halis Doğan proti Turecku (č. 3)*, 2006, § 36; *Saygili a Falakaoğlu proti Turecku (č. 2)*, 2009, § 28–29; *Fatih Taş proti Turecku (č. 3)*, 2018, § 35 a *Gürbüz a Bayar proti Turecku*, 2019, § 44); a *Karaca proti Turecku*, 2023, § 157).

Požadavky zákonnosti a legitimity

Požadavek zákonnosti:

Je důležité, aby trestněprávní ustanovení – namířená proti projevům, které podněcují, podporují nebo ospravedlňují násilí, nenávist nebo nesnášenlivost – jasně a přesně vymezila skutkovou podstatu příslušných trestných činů a aby tato ustanovení byla vykládána restriktivně, aby se zabránilo situaci, kdy se možnost uvážení státu stíhat takové trestné činy stane příliš širokou a bude možné ji zneužít selektivním vymáháním (*Savva Terentyev proti Rusku*, 2018, § 58–59, 85, CZE; *Dmitriyevskiy proti Rusku*, 2017, § 82–83; viz též v souvislosti s odsouzením za „výtržnictví vedené náboženskou nenávistí“, *Mariya Alekhina a ostatní proti Rusku*, 2018, § 101–102, § 209, § 224–225, CZE).

Soud se otázkou „zákonnosti“ zabýval zejména v souvislosti s pojmem nenávistných projevů v řadě případů.[2]

- V případu *Altuğ Taner Akçam proti Turecku*, 2011, se jednalo o stěžovatele, profesora historie, který byl obviněn z „hanobení turectví“, což je trestný čin podle článku 301 tureckého trestního zákoníku, a to tím, že zveřejnil redakční názor týkající se arménského obyvatelstva. Soud konstatoval, že skutková podstata článku 301 trestního zákoníku, jak je vykládána soudní mocí, je příliš široká a vágní, a proto toto ustanovení představuje trvalé ohrožení výkonu práva na svobodu projevu, přičemž shledal, že článek 301 trestního zákoníku nedosahuje „kvality zákona“ (*tamtéž*, § 91–95; srov. *Dink proti Turecku*, 2010, § 131–132).
- V případu *Selahattin Demirtaş proti Turecku (č. 2)* [velký senát], 2020, byl stěžovatel, poslanec tureckého parlamentu, zbaven poslanecké imunity a následně držen ve vyšetřovací vazbě pro členství v ozbrojené teroristické organizaci (článek 314 trestního zákoníku) kvůli svým politickým projevům. Soud shledal, že změna zákona vedoucí ke zbavení poslanecké imunity byla jednorázovou záležitostí namířenou proti osobě stěžovatele, a uvedl, že zákony, které jsou namířeny proti konkrétním osobám, jsou v rozporu se zásadami právního státu. Rovněž konstatoval, že § 314 trestního zákoníku je obsahově natolik široký, že jeho obsah spolu s výkladem vnitrostátními soudy neposkytuje dostatečnou ochranu před svévolnými zásahy vnitrostátních orgánů, a dospěl tak k závěru, že zásah do výkonu svobody projevu stěžovatele nebyl „stanoven zákonem“ (§ 160, § 269–270, § 279–281; viz též obvinění související s terorismem, *Gözel a Özer proti Turecku*, 2010, § 43–64).
- Ve věci *Sokolovskiy proti Rusku*, 2024, Soud přezkoumal trestní odsouzení stěžovatele za vytvoření YouTube videí, která představovala „extremistické činy“. Uznal, že okolnosti případu mohou vyvolat otázku ohledně „kvality práva“. Rozhodl však, že případ posoudí z hlediska testu „nezbytnosti zásahu v demokratické společnosti“ (§ 98). V jeho rámci Soud přezkoumal analýzu vnitrostátních soudů a dospěl k závěru, že ani státní orgány, ani vnitrostátní soudy nemohly prokázat přítomnost „mezireligiózních napětí“ nebo „atmosféry nepřátelství a nenávisti“ mezi náboženskými nebo etnickými komunitami, které údajně představovaly „extremistické činy“ (§ 111). Dále zopakoval, že urážlivá nebo hanlivá poznámka sama o sobě nepředstavuje nenávistný projev (§ 101).
- Ve věci *Selishcheva a ostatní proti Rusku*, 2025, kde bylo stěžovatelům zakázáno kandidovat v komunálních volbách na základě informací policie o jejich „zapojení“ do organizací označených za „extremistické“, se Soud zabýval zejména nejasností, příliš širokým záběrem a retroaktivním uplatňováním příslušných právních předpisů, které umožňovaly vnitrostátním orgánům klasifikovat potenciálně neurčitý rozsah legitimních činností jako důvody pro vyloučení z voleb (§ 46–47). Rovněž poukázal na to, že vnitrostátní soudy neposkytly žádný smysluplný výklad, který by omezil rozsah působnosti této právní úpravy nebo stanovil jasná kritéria pro její uplatňování, v důsledku čehož nebylo rozlišováno mezi výkonem práv chráněných Úmluvou a účastí na činnosti zakázaných organizací (§ 48).
- V některých případech Soud vyjádřil pochybnosti o „zákonnosti“ napadených zásahů a raději ji k nim přistupoval z hlediska „nezbytnosti takového zásahu v demokratické společnosti“ (*Ete proti Turecku*, 2022, § 27 a případy tam citované).

[2] Kromě případů uvedených v tomto oddíle viz též *Başkaya a Okçuoğlu proti Turecku* [velký senát], 1999, § 51–52, (bez právního základu, ale další aspekty případu zkoumané Soudem); *Cumhuriyet Vakfi a ostatní proti Turecku*, 2013, § 54, CZE; *Yavuz a Yaylali proti Turecku*, 2013, § 38; *Gülcü proti Turecku*, 2016, § 103–108; *Belge proti Turecku*, 2016, § 29 a *Döner a ostatní proti Turecku*, 2017, § 93–95 (kvalita právních předpisů byla považovaná za spornou, ale další aspekty případu Soud zkoumal).

Legitimní cíl:

V případech týkajících se nenávistných projevů se nejčastěji uvádějí tyto legitimní cíle: „práva ostatních“, „národní bezpečnost“, „udržení veřejného pořádku a bezpečnosti“ a „předcházení trestné činnosti“.

- Státy se mohou zaměřit na projevy, které ohrožují národní bezpečnost, územní celistvost nebo veřejnou bezpečnost nebo které mohou vyvolat nepokoje a vést k trestné činnosti (*Stomakhin proti Rusku*, 2018, § 87, CZE). Účely ochrany „národní bezpečnosti“ a „veřejné bezpečnosti“ uvedené v čl. 10 odst. 2 je třeba vykládat restriktivně a měly by se uplatnit pouze v případě, že se prokáže, že je nezbytné zabránit zveřejnění informací za těmito účely (*Stoll proti Švýcarsku* [velký senát], 2007, § 54; *Görmüş a ostatní proti Turecku*, 2016, § 37, CZE). Cíle „národní bezpečnosti“ a „veřejného pořádku“ byly rovněž použity k ospravedlnění zákazu vstupu cizinců. Populárnímu ruskému umělci a producentovi byl zakázán vstup do Litvy, a to nikoli kvůli ojedinělým prohlášením nebo projevům, ale kvůli posouzení místních orgánů, že je „nástrojem měkké síly“ Ruské federace (Kirkorov proti Litvě (rozhodnutí), 2024, § 59, CZE). V případě, že státem vyložený pojem „veřejný pořádek“ byl příliš široký, Soud připustil, že zásah místo toho sledoval legitimní cíle „ochrany morálky“ a „ochrany práv druhých“ (*Zhablyanov proti Bulharsku*, § 104).
- Soud konstantně zdůrazňuje, že pokud vyjádřené názory nepředstavují podněcování k násilí (tj. neobhajují uchýlení se k násilnému jednání nebo krvavé pomstě, neospravedlňují páchání teroristických trestných činů při sledování cílů jejich stoupenců, ani je nelze vykládat tak, že mohou podněcovat k násilí vyjádřením hluboce zakořeněné a iracionální nenávisti vůči určeným osobám), nemohou se smluvní státy dovolávat ochrany územní celistvosti a národní bezpečnosti, zachování veřejného pořádku a bezpečnosti ani předcházení trestné činnosti, a omezovat tak právo široké veřejnosti být o nich informována (*Sürek proti Turecku (č. 4)* [velký senát], 1999, § 60; *Fatullayev proti Ázerbájdžánu*, 2010, § 116; *Gözel a Özer proti Turecku*, 2010, § 56; *Nedim Şener proti Turecku*, 2014, § 116; *Şik proti Turecku*, 2014, § 105; *Dilipak proti Turecku*, 2015, § 62, CZE; *Dmitriyevskiy proti Rusku*, 2017, § 100).

Přístup založený na posouzení všech souvislostí

- Soud byl požádán, aby posoudil použití článku 10 Úmluvy v řadě případů týkajících se verbálních či neverbálních výroků, které údajně podněcují nebo ospravedlňují násilí, nenávist nebo nesnášenlivost. Při posuzování, zda byl zásah do výkonu práva na svobodu projevu autorů nebo též vydavatelů takových výroků „nezbytný v demokratické společnosti“ s ohledem na obecné zásady formulované v jeho judikatuře, posuzuje Soud několik hledisek. Pro posouzení váhy zájmu stěžovatele na výkonu jeho práva na svobodu projevu musí Soud nejprve přezkoumat povahu jeho výroků (*Perinçek proti Švýcarsku* [velký senát], 2015, § 229, CZE) a veškeré souvislosti (*tamtéž,* § 242 a následující odstavce; viz též mimo jiné *Savva Terentyev proti Rusku*, 2018, § 66, CZE).
- Mezi relevantní hlediska patří, zda byly výroky proneseny za napjaté politické nebo společenské situace; zda by výroky, spravedlivě vykládané a vnímané v bezprostředních nebo širších souvislostech, mohly být považovány za přímou nebo nepřímou výzvu k násilí nebo za ospravedlnění násilí, nenávisti nebo nesnášenlivosti; a způsob, jakým byly výroky proneseny, a jejich schopnost – přímo nebo nepřímo – vést ke škodlivým důsledkům. V takových případech rozhoduje o výsledku případu spíše vzájemné působení různých faktorů než kterýkoli z nich samostatně. Přístup Soudu k tomuto typu případů lze tedy označit za založený na posouzení všech souvislostí (*Perinçek proti Švýcarsku* [velký senát], 2015, § 204–208, CZE; *Mariya Alekhina a ostatní proti Rusku*, 2018, § 217–221, CZE).

Obsah výroku:

- V případu *Perinçek proti Švýcarsku* [velký senát], 2015, CZE, Soud nesouhlasil se švýcarskými soudy, že stěžovatel hovořil s rasistickým motivem, když veřejně popřel, že došlo ke genocidě arménského národa Osmanskou říší (§ 232–233).
- Vyjádření k věcem veřejného zájmu požívají v zásadě silné ochranu, zatímco vyjádření, které podporují nebo ospravedlňují násilí, nenávist, xenofobii nebo jinou formu nesnášenlivosti, se obvykle ochrany domáhat nemohou (*Perinçek proti Švýcarsku* [velký senát], 2015, § 230, CZE; *Zemmour proti Francii*, 2022, § 49, CZE).
- Veškeré poznámky namířené proti základním hodnotám Úmluvy, zejména proti spravedlnosti, míru, toleranci a zákazu diskriminace, mohou být vyňaty z ochrany podle článku 10 na základě článku 17 (*Seurot proti Francii* (rozhodnutí) 2004; *M'Bala M'Bala proti Francii* (rozhodnutí), 2015, § 39, CZE; *Ibragim Ibragimov a ostatní proti Rusku*, § 94, CZE; *Pavel Ivanov proti Rusku* (rozhodnutí), 2007). Současně je článek 17 použitelný zcela výjimečně v krajních případech. V případech týkajících se článku 10 Úmluvy by se k němu mělo přistupovat pouze tehdy, pokud je bezprostředně zřejmé, že napadené výroky se snažily odklonit tento článek od jeho skutečného účelu tím, že využívají právo na svobodu projevu k cílům, které jsou zjevně v rozporu s hodnotami Úmluvy (*Perinçek proti Švýcarsku* [velký senát], 2015, § 114, CZE; *Zemmour proti Francii*, 2022, § 26, CZE).
- Soud zkoumal, kromě jiných typů obsahu, negativní veřejné výroky o skupině, které lze považovat za zásah do „soukromého života" jednotlivých členů podle článku 8 (*Aksu proti Turecku* [velký senát], 2012, § 58, § 81; *Budinova a Chaprazov proti Bulharsku*, 2021, § 53–68; *Behar a Gutman proti Bulharsku*, 2021, § 68–73); výroky, které zasahují do důstojnosti lidí (*Atamanchuk proti Rusku*, 2020, § 42); paušální výroky, které napadají nebo vrhají negativní světlo na celé etnické, náboženské nebo jiné skupiny (viz odkazy na judikaturu v případu *Perinçek proti Švýcarsku* [velký senát], 2015, § 206, CZE; *Karaca proti Turecku*, 2023, § 158); jazyk, který vyjadřuje agresivní nacionalismus a etnocentrismus (*Balsytė–Lideikienė proti Litvě*, 2008, § 73 a § 79); poznámky, které se brutálně vyjadřují o skupině lidí nebo ji dehumanizují (*Stomakhin proti Rusku*, 2018, § 99, CZE); výroky, které představují výzvu k násilí nebo které ospravedlňují a oslavují terorismus (*Stomakhin proti Rusku*, 2018, § 92, CZE); *Rouillan proti Francii*, 2022, § 68–71); komentáře, které podporují nesnášenlivost a odpor k homosexuálním osobám (*Lilliendahl proti Islandu* (rozhodnutí), 2020, § 38, CZE) nebo poznámky, které jsou považovány za podněcování k náboženské nesnášenlivosti a nepřátelství (*Tagiyev a Huseynov proti Ázerbájdžánu*, 2019, § 47; *Sokolovskiy proti Rusku*, 2024, § 101–112).
- Zvláštní znepokojení Soudu ohledně výroků útočících na skupiny se projevilo například v případech týkajících se obecných negativních výroků o muslimských přistěhovalcích ve Francii (*Seurot proti Francii* (rozhodnutí), 2004; *Soulas a ostatní proti Francii,* 2008; *Le Pen proti Francii* (rozhodnutí), 2010; *Zemmour proti Francii*, 2022, CZE); v případu týkajícím se výroků vykreslujících neevropské přistěhovalecké komunity v Belgii jako kriminálně smýšlející (*Féret proti Belgii,* 2009); v případu týkajícím se výroků, které spojují všechny muslimy ve Spojeném království s teroristickými činy ve Spojených státech amerických dne 11. září 2001 (*Norwood proti Spojenému království* (rozhodnutí), 2004); v případech, které se týkaly ostrých antisemitských výroků nebo přímých výzev k násilí proti Židům, Státu Izrael a Západu obecně (*W.P. a ostatní proti Polsku* (rozhodnutí), 2004; *Pavel Ivanov proti Rusku* (rozhodnutí), 2007; *Hizb Ut-Tahrir a ostatní proti Německu* (rozhodnutí), 2012; *Kasymakhunov a Saybatalov proti Rusku,* 2013) a v případu, který se týkal obvinění, že se homosexuálové snaží bagatelizovat pedofilii a jsou zodpovědní za šíření HIV a AIDS (*Vejdeland a ostatní proti Švédsku,* 2012, CZE).
- Naproti tomu Soud vyloučil, aby byla policie jakožto veřejný donucovací orgán označována za „nechráněnou menšinu" nebo „skupinu, která v minulosti trpěla útlakem nebo nerovností",

nebo „která čelí hluboce zakořeněným předsudkům, nepřátelství a diskriminaci“, nebo „která je zranitelná z jiného důvodu“, což je označení, které by v zásadě vyžadovalo zvýšenou ochranu před útoky spáchanými urážkou, zesměšňováním nebo pomluvou (*Savva Terentyev proti Rusku*, \\mspphafs16\users$\MJirsova\settings\Plocha\Práce\NORSKÉ FONDY\Korektury překladů\Říjen 2023\Check\quot;http:\hudoc.echr.coe.int\eng?i=001-185307&quot2018, § 76, CZE).

- Za určitých okolností může být omezení práva na svobodu projevu podle článku 10 přípustné v případě projevů, které osobně napadají identifikovatelnou osobu (*Savva Terentyev proti Rusku*, 2018, § 75, CZE; srov. případy podle článků 2 nebo 8 *Kaboğlu a Oran proti Turecku*, 2018; *Selahattin Demirtaş proti Turecku*, 2015).
- Urážlivé výrazy mohou být mimo rámec ochrany svobody projevu, pokud se jedná o bezdůvodné znevažování. Použití vulgárních výrazů však samo o sobě není rozhodující při posuzování, zda jde o urážlivý výraz, neboť mohou sloužit pouze stylistickým účelům. Podle Soudu představuje styl formu vyjádření a jako takový je chráněn společně s obsahem vyjádřených myšlenek a informací (*Savva Terentyev proti Rusku*, 2018, § 68, CZE). V závislosti na okolnostech případu lze některé emocionální výzvy, provokativní metafory nebo symbolické činy chápat spíše jako výraz nespokojenosti a protestu než jako výzvu k násilí (*tamtéž*, § 72, § 74 a odkazy v nich citované). Na druhou stranu Soud připustil postihování provokativního humor nebo satiry překračující určité meze, například pokud se jednalo o projevy odkazující na teroristické činy (*Leroy proti Francii*, 2008, § 36–48, CZE; *Z.B. proti Francii*, 2021, § 56–57, CZE).

Úmysl řečníka:

Motivace sporného projevu je často důležitá pro určení, zda stát může oprávněně zasáhnout do práva na svobodu projevu podle článku 10.

- V případu *Glimmerveen a Hagenbeek proti Nizozemsku* (rozhodnutí Komise, 1979, s. 195) Komise považovala za důležité, že politika, kterou stěžovatelé prosazovali, byla inspirována celkovým cílem odstranit z území Nizozemska všechny osoby jiné než bílé pleti, a to zcela bez ohledu na jejich státní příslušnost, dobu pobytu, rodinné vazby či sociální, hospodářské, humanitární nebo jiné důvody.
- V případu *Féret proti Belgii*, 2009, § 70–71, se Soud ztotožnil se závěry vnitrostátního soudu, že letáky a kresby, které stěžovatel šířil během volební kampaně, obsahovaly prvky, které jasně, byť někdy implicitně, podněcovaly k diskriminaci, segregaci nebo nenávisti vůči osobě, skupině, komunitě nebo jejich členům z důvodu rasy, barvy pleti, původu nebo národnostního či etnického původu a projevovaly vůli uchýlit se k takové diskriminaci, segregaci nebo nenávisti.
- V případu *Pavel Ivanov proti Rusku* (rozhodnutí) 2007, stěžovatel napsal a zveřejnil sérii článků, v nichž Židy vykreslil jako zdroj zla v Rusku a vyzval k jejich vyloučení ze společenského života. Obvinil celé etnikum ze spiknutí proti ruskému lidu a židovskému vedení přisoudil fašistickou ideologii. Ve svých publikacích i v ústních projevech u soudu důsledně popíral právo Židů na národní důstojnost a tvrdil, že netvoří národ. Soud se ztotožnil s hodnocením vnitrostátních soudů, že stěžovatel svými publikacemi usiloval o podněcování nenávisti vůči židovskému lidu.
- V případu *Atamanchuk proti Rusku*, 2020, byl stěžovatel, podnikatel a majitel místních novin, odsouzen za podněcování k nenávisti kvůli článku obsahujícím urážlivé výroky o neruských etnických skupinách. Uvedl zejména, že tyto skupiny mají sklony k páchání trestné činnosti, „vraždí, znásilňují, loupí a zotročují v souladu se svými barbarskými představami“ a „podílejí se na ničení země“. Soud shledal sporným, zda obsah článku stěžovatele byl způsobilý přispět k veřejné diskusi o příslušné otázce nebo zda jeho hlavním účelem bylo k této diskusi přispět

(§ 62).

- V případu *Belkacem proti Belgii* (rozhodnutí), 2017, Soud posuzoval případ stěžovatele, který na YouTube umístil veřejně dostupná videa, v nichž vyzýval diváky, aby „ovládli“ nemuslimy, dali jim lekci a bojovali s nimi. Soud neměl pochybnosti o vysoce nenávistném obsahu stěžovatelových názorů a souhlasil se závěrem vnitrostátních soudů, že stěžovatel se svými nahrávkami snažil vyvolat nenávist, diskriminaci a násilí vůči všem nemuslimům (§ 33).
- V případu *Zemmour proti Francii*, 2022, CZE, se Soud ztotožnil s vnitrostátními soudy, že stěžovatelovy výroky se neomezovaly pouze na kritiku islámu, ale v celkovém kontextu byly proneseny s diskriminačním záměrem, jako např. vyzvat diváky k odmítnutí a vyloučení muslimské komunity jako celku, což poškodilo sociální soudržnost (§ 63).

Soud naopak vyjádřil pochybnosti o údajném protiprávním úmyslu stěžovatele:

- V případu *Perinçek proti Švýcarsku* [velký senát], 2015, CZE, Soud nesouhlasil se švýcarskými soudy, že stěžovatel hovořil s rasistickým motivem, když veřejně popřel, že došlo ke genocidě arménského národa Osmanskou říší (§ 232–233).
- V případu *Tagiyev a Huseynov proti Ázerbájdžánu*, 2019, byli autor a šéfredaktor novin odsouzeni ke třem, resp. čtyřem letům odnětí svobody za zveřejnění článku kritizujícího islám. Soud shledal porušení práv stěžovatelů podle článku 10 a vytkl vnitrostátním soudům mimo jiné to, že neposoudily, zda okolnosti případu, veřejný zájem a úmysl autora napadeného článku ospravedlňovaly možné použití určité míry provokace nebo nadsázky (§ 48–50).
- V případu *Stomakhin proti Rusku*, 2018, CZE, se Soud zaměřil na různé výroky a přikládal určitou váhu skutečnosti, že některé sporné výroky, ačkoli odhalovaly záměr romantizovat/idealizovat separatistickou věc, stigmatizovaly druhou stranu konfliktu, vyjadřovaly se o ní brutálně a dehumanizovaly ji (§ 99), některé další výroky sdělovaly čtenářům obecnou myšlenku, že uchýlení se k násilí a terorismu je nezbytným a oprávněným opatřením sebeobrany tváří v tvář agresorovi (§ 100), a pokud jde o další výrok, přikládal váhu skutečnosti, že vnitrostátní soudy neposoudily výroky v jejich souvislostech a nezkoumaly, jakou myšlenku se snažil sdělit (§ 115).
- V případu *Yefimov a Youth Human Rights Group proti Rusku*, 2021, Soud shledal, že projevy, o nichž stát bez dostatečně věcného posouzení nebo analýzy tvrdil, že mají extremistickou nebo teroristickou povahu, byly ve skutečnosti skutečným příspěvkem k veřejné diskusi (§ 45–46); viz též *Mukhin proti Rusku*, 2021, § 121–147.
- V případu *Jersild proti Dánsku*, 1994, bylo důležitým hlediskem při hodnocení Soudu to, zda se televizní dokument o rasistické skupině posuzovaný jako celek jeví z objektivního hlediska jako dokument, jehož cílem je propagace rasistických názorů a myšlenek. Soud považoval za významnou skutečnost, že stěžovatel sám nepronesl sporné výroky, ale pomáhal při jejich šíření jako televizní novinář odpovědný za zpravodajský pořad (§ 31). Celkově se stěžovatel prostřednictvím rozhovoru zjevně snažil představit, analyzovat a vysvětlit tuto specifickou skupinu mladých lidí, omezených a frustrovaných svou sociální situací, s kriminální minulostí a násilnými postoji, a zabýval se tak specifickými aspekty záležitosti, která již tehdy vyvolávala velký zájem veřejnosti (§ 33). Soud dospěl k obdobnému závěru v případu *RID Novaya Gazeta a ZAO Novaya Gazeta proti Rusku*, 2021, když shledal, že zveřejnění citací z nacionalistického manifestu vedle obrázků připomínajících nacistické symboly sloužilo v daném kontextu novinářskému vyšetřování, a proto v tomto případě nebyl důvod k zásah státního regulátora médií (§ 97–109).

Pravděpodobnost způsobení újmy:

Soud rovněž zkoumal, zda je daný projev „způsobilý“ podněcovat k násilí (*Sürek proti Turecku (č. 4)* [velký senát], 1999, § 58). Soud se zabýval řadou ukazatelů, které mohou vést k závěru, že určitý projev může takovou újmu způsobit.

Politické a společenské souvislosti

- Jedním z důležitých hledisek je, zda byly výroky proneseny na pozadí napjaté politické nebo společenské situace (*Perinçek proti Švýcarsku* [velký senát], 2015, § 205, CZE).
- V tomto ohledu si byl Soud vždy vědom obtíží spojených s předcházením veřejným nepokojům a terorismu (při zveřejňování názorů, které obhajují použití násilí proti státu, *Stomakhin proti Rusku*, 2018, § 96, 98–109, CZE; v napjaté atmosféře kolem ozbrojených střetů mezi Stranou kurdských pracujících (PKK) a tureckými bezpečnostními složkami na jihovýchodě Turecka v 80. a 90. letech 20. století, *Zana proti Turecku*, 1997, § 57–60 a *Sürek proti Turecku (č. 4)* [velký senát], 1999, § 58; v atmosféře, kterou vyvolaly smrtelné vězeňské nepokoje v Turecku v prosinci 2000, *Falakaoğlu a Saygili proti Turecku*, 2007, § 33 a *Saygili a Falakaoğlu proti Turecku (č. 2)*, 2009, § 28; k výrokům, v nichž jsou pachatelé teroristických útoků označováni za „statečné“ a které zazněly nedlouho poté (*Rouillan proti Francii*, 2022, § 68–71). Skutečnost, že se projev týká terorismu nebo že se odehrává v politicky citlivých souvislostech, však není rozhodující; Soud přistoupí k analýze dalších kritérií, například, zda projev sám o sobě podněcoval k násilí (*Erkizia Almandoz proti Španělsku*, 2021, § 46).
- V souvislosti s historickými debatami ve věci týkající se odsouzení stěžovatele za to, že odmítl právní kvalifikaci krutostí páchaných Osmanskou říší na arménském národě od roku 1915 jako „genocidu“, dospěl Soud k závěru, že neexistují žádné důkazy o tom, že v době, kdy byly výroky učiněny, byla atmosféra ve Švýcarsku napjatá a mohla vyústit ve vážné třenice mezi tamními Turky a Armény (*Perinçek proti Švýcarsku* [velký senát], 2015, § 244, CZE).
- Soud rovněž zdůraznil, že v období před volbami je obzvláště důležité, aby bylo umožněno svobodné šíření názorů a informací všeho druhu, protože svobodné volby a svoboda projevu (zejména svoboda politické diskuze) tvoří společně základ každého demokratického systému (*Bowman proti Spojenému království*, 1998, § 42 a *Savva Terentyev proti Rusku*, 2018, § 70, CZE; *Sanchez proti Francii* [velký senát], 2023, § 152–153, 175–176, CZE).
- V případě údajně urážlivé billboardové reklamy zveřejněné nevládní organizací Soud uvedl, že je důležité posoudit širší společenský kontext, v němž byla reklama zveřejněna. V tomto konkrétním případě Soud shledal, že reklama neobsahovala žádné podněcování k nenávisti nebo nesnášenlivosti a že obsahovala srozumitelné, byť přehnané antidiskriminační poselství (*National Youth Council of Moldova proti Moldavsku*, 2024, § 78–79).

Možné dopady projevu: jeho forma a ohlas, autor a publikum

- Dalším významným hlediskem je pro Soud forma, kterou konkrétní projev má (k omezenému dopadu formy poezie, *Karataş proti Turecku* [velký senát], 1999, § 52; k formě pořadu, jehož cílem je podpořit výměnu názorů, *Gündüz proti Turecku*, 2003, § 44).
- Pro rozhodnutí Soudu může hrát význam i ohlas, který konkrétní projev vyvolal (v případě politiků, kteří svými sděleními pokryli voličstvo, a tím oslovili celou populaci země, *Féret proti Belgii*, 2009, § 76; údajů o distribuci novin v multietnickém regionu, *Atamanchuk proti Rusku*, 2020, § 63; schopnosti novináře oslovit široký okruh veřejnosti pomocí jazyka, který je čtenářům tisku známý, *Soulas a ostatní proti Francii*, 2008, § 39; prohlášení učiněného osobně a pouze na třech veřejných akcích, *Perinçek proti Švýcarsku* [velký senát], 2015, § 254, CZE; projev příslušníka veřejnosti, který se nevyjadřuje z prominentní platformy, jež by mohla oslovit široké publikum, *Lilliendahl proti Islandu* (rozhodnutí), 2020, § 39, CZE; blogového

příspěvku, který vzbudil velmi malou pozornost veřejnosti, na rozdíl od prohlášení zveřejněného na hlavních nebo vysoce navštěvovaných webových stránkách, *Savva Terentyev proti Rusku*, 2018, § 79–81, CZE; a naopak viz okolnosti případu *Norwood proti Spojenému království* (rozhodnutí), 2004, kde byl uplatněn článek 17 navzdory omezenému ohlasu).

- V případu *Jersild proti Dánsku*, 1994, Soud uvedl, že projev přenášený prostřednictvím audiovizuálních prostředků má mnohem bezprostřednější a silnější účinek než tištěná média (§ 31; viz též *Roj TV A/S proti Dánsku* (rozhodnutí), 2018, § 47; *Zemmour proti Francii*, 2022, § 62, CZE).
- Významná může být i identita autora nebo řečníka (viz např. *Zana proti Turecku*, 1997, kdy napadené výroky vyslovil bývalý starosta nejvýznamnějšího města na jihovýchodě Turecka, § 60; a *Rouillan proti Francii*, 2022, § 67, kdy napadené výroky vyslovil bývalý člen levicové teroristické organizace aktivní v 80. letech ve Francii, který byl autorem několika knih a hrál sám sebe ve filmu); a naopak, *Baldassi a ostatní proti Francii*, 2020, CZE, kde byli stěžovatelé pouhými běžnými občany, § 70).
- V případu *Erbakan proti Turecku*, 2006, Soud zdůraznil, že boj proti všem formám nesnášenlivosti je nedílnou součástí ochrany lidských práv, přičemž označil za zásadní, aby se politici ve svých veřejných projevech vyhýbali šíření výroků, které by mohly nesnášenlivost podněcovat (§ 64).
- A konečně, Soud zohlednil rovněž publikum projevu. Proto v případu *Vejdeland a ostatní proti Švédsku*, 2012, § 56, vzal Soud v úvahu, že letáky s napadenými výroky byly zanechány ve skříňkách mladých lidí, kteří byli ve vnímavém a citlivém věku, a kteří neměli možnost odmítnout jejich přijetí, CZE.

Význam a věrohodnost možné újmy

- V případu *Stomakhin proti Rusku*, 2018, CZE, Soud přikládal určitou váhu skutečnosti, že napadené výroky podněcovaly nenávist vůči příslušníkům federálních ozbrojených a bezpečnostních složek a vystavovaly je možnému riziku fyzického násilí (§ 107; viz naproti tomu například *Savva Terentyev proti Rusku*, 2018, CZE, kdy Soud konstatoval, že nic nenasvědčuje tomu, že by napadené výroky byly způsobilé vyvolat bezprostřední protiprávní jednání vůči policistům a vystavit je reálné hrozbě fyzického násilí (§ 77–78).
- V případu *Fáber proti Maďarsku*, 2012, CZE, Soud konstatoval, že orgány netvrdily, že by existovala zvýšená pravděpodobnost násilí v důsledku přítomnosti transparentu s arpádovskými pruhy nebo že by použití tohoto symbolu, který orgány vnímaly jako provokativní, vedlo k jasné hrozbě nebo aktuálnímu nebezpečí násilí (§ 44).
- V případu *Féret proti Belgii*, 2009 Soud uznal, že napadené politické projevy, které podněcovaly k nenávisti na základě náboženských, etnických nebo kulturních předsudků, ohrožovaly veřejný mír a politickou stabilitu (§ 73). Vyznávání vlastního náboženství, které nepropaguje násilí, nenávist ani nesnášenlivost vůči ostatním, však pravděpodobně neospravedlňuje zásah do svobody projevu (*Taganrog LRO a ostatní proti Rusku*, 2022, § 157–159, CZE).
- Soud považoval za důležitou skutečnost, že by projev povzbuzoval diskriminaci (*Glimmerveen a Hagenbeek proti Nizozemsku*, rozhodnutí Komise, 1979, s. 196); vyvolával nízké emoce nebo zakořeněné předsudky (*Atamanchuk proti Rusku*, 2020, § 64); nebo by měl tendenci zvyšovat napětí mezi náboženstvími (*Ibragim Ibragimov a ostatní proti Rusku*, 2018, § 102, CZE), vyvolávat nepřátelství vůči menšinovému společenství (*Le Pen proti Francii* (rozhodnutí), 2010) nebo cílil na příslušníky LGBTI komunity (*Vejdeland a ostatní proti Švédsku*, 2012, § 54–55, CZE).

Souvislost mezi zásahem a legitimním cílem

- Soud zvážil, zda by postih řečníka za napadený projev měl skutečný dopad na možnost ostatních požívat svých práv chráněných Úmluvou. Proto v případu *Perinçek proti Švýcarsku* [velký senát], 2015, § 246, CZE, Soud odmítl možnost, že by švýcarské orgány mohly stěžovatele za jeho projev postihnout, částečně proto, že Soud nebyl přesvědčen o tom, že by stěžovatelovo odsouzení za trestný čin ve Švýcarsku nějak reálně chránilo práva arménské menšiny nebo že by se díky němu cítila bezpečněji.
- Pouze ve velmi citlivém kontextu napětí, ozbrojeného konfliktu a boje proti terorismu nebo smrtelných vězeňských nepokojů Soud dospěl k závěru, že výroky mohly podněcovat k násilí, které mohlo ohrozit příslušníky bezpečnostních složek (*Savva Terentyev proti Rusku*, 2018, § 77, CZE a odkazy v něm citované).
- Soud dospěl k závěru, že projev vyvolává „traumatické vzpomínky", které jsou pro příbuzné obětí teroristických útoků a pro pozůstalé po obětech útoků stále čerstvé, a tudíž bolestivé; zveřejnění článků ospravedlňujících a oslavujících toto smrtelné násilí představuje v této souvislosti obzvláště cynický útok na důstojnost obětí (*Stomakhin proti Rusku*, 2018, § 101, CZE).
- V případě, kdy bylo řízení proti stěžovateli zahájeno čtyři roky a pět měsíců po napadeném projevu, považoval Soud za nepravděpodobné, že by předmětný projev vyvolával „aktuální riziko" a „bezprostřední" nebezpečí pro společnost (*Erbakan proti Turecku*, 2006, § 68).

Nenávistné projevy a internet

Obecné zásady platné pro offline publikace platí i pro projevy online. Případy týkající se používání internetu však představují jedinečné výzvy a mohou se zaměřit na specifické rysy internetu jako mocného prostředku a veřejného prostoru.

- Vzhledem ke své dostupnosti a schopnosti uchovávat a sdělovat obrovské množství informací hraje internet důležitou úlohu při zlepšování přístupu veřejnosti ke zprávám a při usnadňování šíření informací obecně (*Times Newspapers Ltd (č. 1 a 2) proti Spojenému království*, 2009, § 27; *Delfi AS proti Estonsku* [velký senát], 2015, § 133, CZE; *Savva Terentyev proti Rusku*, 2018, § 79, CZE). Vyjadřování uživatelů na internetu poskytuje nebývalou platformu pro uplatňování svobody projevu (*Delfi AS proti Estonsku* [velký senát], 2015, § 110, CZE).
- Současně je riziko újmy, kterou obsah a komunikace na internetu představují pro výkon a uplatňování lidských práv a svobod, zejména práva na respektování soukromého života, jistě vyšší než riziko, které představuje tisk (*Delfi AS proti Estonsku* [velký senát], 2015, § 133, CZE; viz též \\mspphafs16\users$\MJirsova\settings\Plocha\Práce\NORSKÉ FONDY\Korektury překladů\Říjen 2023\Check\quot;http:\hudoc.echr.coe.int\eng?i=001-185307&quot*Savva Terentyev proti Rusku*, 2018, § 79, CZE). Hanlivé projevy a jiné druhy zjevně protiprávních projevů, včetně nenávistných projevů a projevů podněcujících k násilí, se mohou šířit jako nikdy předtím po celém světě během několika sekund a někdy zůstávají na internetu trvale dostupné. Proto musí být v zásadě zachována možnost uplatnit odpovědnost za hanlivé projevy nebo jiné druhy protiprávních projevů, což představuje účinný prostředek nápravy porušení osobnostních práv (*Delfi AS proti Estonsku* [velký senát], 2015, § 110, CZE; *Annen proti Německu*, 2015, § 67, CZE).
- Při rozhodování o míře závažnosti útoku na pověst osoby, který spadá do působnosti článku 8, lze zohlednit zvláštní rysy internetu (*Arnarson proti Islandu,* 2017, § 37).
- Úvahy o zárukách, které poskytuje článek 10 novinářům v souvislosti se zpravodajstvím o otázkách obecného zájmu, a o jejich povinnostech a odpovědnosti v tomto ohledu, hrají v dnešní době obzvlášť důležitou úlohu vzhledem k vlivu, který mají sdělovací prostředky v současné společnosti: nejenže informují, ale mohou způsobem, jakým informace podávají,

rovněž naznačit, jak mají být hodnoceny. Ve světě, v němž jedinec čelí obrovskému množství informací šířených pomocí tradičních i elektronických sdělovacích prostředků a zahrnujících stále větší počet subjektů, nabývá na významu kontrola dodržování novinářské etiky (*Stoll proti Švýcarsku* [velký senát], 2007, § 103–104).

- Elektronická síť, která slouží miliardám uživatelů po celém světě, nepodléhá a potenciálně nikdy nebude podléhat stejným předpisům a kontrole jako tištěná média. Proto se mohou zásady pro reprodukci materiálů z tištěných sdělovacích prostředků a internetu lišit. Zásady pro internet je nepochybně třeba upravit podle zvláštních vlastností technologie, aby byla zajištěna ochrana a podpora dotčených práv a svobod (*Editorial Board of Pravoye Delo a Shtekel proti Ukrajině*, 2011, § 63, CZE). Je například rozumné, aby vnitrostátní soudy rozlišovaly mezi výroky obsaženými v letácích, které mají geograficky omezený dopad, na straně jedné, a výroky na internetu, které se mohou šířit po celém světě, na straně druhé (*Annen proti Německu*, 2015, § 72, CZE).
- Soud má rovněž za to, že dosah, a tedy i možný dopad výroku zveřejněného na internetu s malým počtem čtenářů rozhodně není stejný jako u výroku zveřejněného na hlavních nebo velmi navštěvovaných webových stránkách. Pro posouzení možného vlivu výroku zveřejněného na internetu je proto zásadní určit rozsah jejího dosahu na veřejnost (*Savva Terentyev proti Rusku*, 2018, § 79, CZE; *Kozan proti Turecku*, 2022, § 51; *Avagyan proti Rusku*, 2025, § 31 a 35, CZE).
- Dopad umocňujícího účinku internetu se velmi zřetelně projevuje v případu týkajícím se osoby, která byla obviněna z antisemitismu: zadání jejího jména do vyhledávače umožnilo přístup k napadenému článku a jeho přečtení. Zveřejnění na stránkách sdružení, které je stěžovatelem, tak mělo značný dopad na pověst a práva dotyčné osoby (*Cicad proti Švýcarsku*, 2016, § 60).
- Pokud jde o případnou odpovědnost vydavatele za obsah vytvořený třetími osobami, Soud dospěl k závěru, že vzhledem ke zvláštní povaze internetu se „povinnosti a odpovědnost“, které mají být svěřeny internetovému zpravodajskému portálu pro účely článku 10, mohou do určité míry lišit od povinností a odpovědnosti tradičního vydavatele, pokud jde o obsah vytvořený třetími osobami (*Delfi AS proti Estonsku* [velký senát], 2015, § 113, CZE). Soud pečlivě rozlišuje povinnosti a odpovědnost internetových zpravodajských portálů od jiných fór na internetu, kde mohou být šířeny komentáře třetích osob, například internetového diskusního fóra nebo nástěnky, kde mohou uživatelé volně vyjadřovat své názory na jakékoli téma, aniž by byla diskuse usměrňována jakýmkoli vstupem správce fóra, nebo platformy sociálních médií, kdy poskytovatel platformy nenabízí žádný obsah a kdy poskytovatelem obsahu může být soukromá osoba, která provozuje webové stránky nebo blog jako koníček (*Delfi AS proti Estonsku* [velký senát], 2015, § 115–116, CZE).
- Soud dospěl k závěru, že pokud je systém pro oznamování a odstraňování obsahu doprovázen účinnými postupy, které umožňují rychlou reakci, může v mnoha případech fungovat jako vhodný nástroj pro vyvážení práv a zájmů všech zúčastněných stran. Avšak v případech, kdy komentáře třetích osob mají podobu nenávistných projevů a přímých hrozeb vůči fyzické integritě jednotlivců, by práva a zájmy ostatních a společnosti jako celku mohly opravňovat smluvní státy k tomu, aby stanovily odpovědnost internetových zpravodajských portálů, pokud by nepřijaly opatření k neprodlenému odstranění zjevně protiprávních komentářů, a to i bez upozornění údajné oběti nebo třetích osob (*Magyar Tartalomszolgáltatók Egyesülete a Index.hu Zrt proti Maďarsku*, 2016, § 91, CZE; *Delfi AS proti Estonsku* [velký senát], 2015, § 159, CZE).
- V případě, kdy politickému kandidátovi hrozily trestní pokuty za to, že neprodleně nevymazal ze své „zdi“ na Facebooku komentáře třetích stran, které obsahovaly nenávistné projevy, Soud shledal, že takový trest neporušuje článek 10. Vnitrostátní soudy zvažovaly faktory jako

např. vědomost stěžovatele o komentářích, jeho postavení jako veřejné osoby, veřejně přístupný obsah jeho Facebooku a kontext voleb. Použití „kaskádového“ systému odpovědnosti, který stěžovatele postihoval jako „producenta“ projevů na internetu, a kromě toho postih původních autorů komentářů, nebylo ani svévolné, ani zjevně nepřiměřené (*Sanchez proti Francii* [velký senát], 2023, § 134–139, CZE). V případě, kdy internetový zpravodajský portál nebyl shledán odpovědným za sexistické výroky zveřejněné na jeho stránkách anonymními třetími osobami, se s ohledem na opatření přijatá zpravodajským portálem ukázalo, že existoval zavedený systém moderátorů, kteří sledovali obsah, a Soud tak neshledal porušení článku 8 Úmluvy. (*Høiness proti Norsku*, 2019, CZE).

- A konečně, Soud uvedl, že i když je cílem zabránit nepřípustným projevům, měly by orgány, které se rozhodnou zablokovat přístup na internetovou stránku, vzít v úvahu mimo jiné skutečnost, že takové opatření, které znemožní přístup k velkému množství informací, může podstatně omezit práva uživatelů internetu a mít závažné vedlejší účinky (*Ahmet Yildirim proti Turecku*, 2012, § 66, CZE; *Engels proti Rusku*, 2020, § 33). Skutečnost, že organizace nadále působily na sociálních médiích nebo publikovaly na jiných platformách, není „rovnocennou náhradou za jejich hlavní a plnohodnotné zpravodajské webové stránky“, které byly blokovány místními úřady. Ani skutečnost, že blokování webových stránek bylo možné obejít pomocí VPN a jiných služeb třetích stran, nemůže „zmírnit“ dopad takových příkazů (*RFE/RL Inc. a ostatní proti Ázerbájdžánu*, 2024, § 72–73). Také blokovací příkazy, které zasahují do práva stěžovatele na svobodu projevu a které nesplňují požadavek „stanovení zákonem“ podle článku 10, jsou v rozporu s tímto ustanovením (*RFE/RL Inc. a ostatní proti Ázerbájdžánu*, 2024, § 108).
- V podobném duchu v případu *Google LLC a ostatní proti Rusku*, 2025, uložení bezprecedentně vysoké pokuty poskytovateli služeb informační společnosti za nesplnění požadavků na odstranění široké škály obsahu vytvořeného uživateli, včetně vyjádření podpory politické opozici, výzev k pokojným demonstracím, reportáží o vojenských akcích Ruska na Ukrajině nezávislými zpravodajskými agenturami a podobného obsahu, umístěného na YouTube, bylo shledáno porušením článku 10. Nic z obsahu, který úřady chtěly potlačit, neobsahovalo projevy nenávisti, podněcování k násilí nebo diskriminaci jakékoli skupiny. Jediným důvodem pro požadavek na jejich odstranění byla zřejmě jejich schopnost informovat veřejnou debatu o skutečnostech, které úřady chtěly potlačit. Potrestání stěžovatelské společnosti za hostování obsahu kritizujícího vládní politiku nebo prezentujícího alternativní pohled na vojenské akce, aniž by byla prokázána „naléhavá společenská potřeba“ jeho odstranění, zasáhlo samotnou podstatu funkce internetu jako prostředku pro svobodnou výměnu myšlenek a informací (§ 75–80).

Ostatní odkazy

Průvodce judikaturou:

- Průvodce článkem 17 – Zákaz zneužití práv
- Průvodce článkem 8 – Právo na respektování soukromého a rodinného života, obydlí a korespondence

Ostatní klíčová témata:

- Ochrana před nenávistnými projevy (články 8, 13 a 14), CZE

Rada Evropy:

- Rámcová úmluva o ochraně národnostních menšin (1995), CZE

- Doporučení č. R (97) 20 Výboru ministrů Rady Evropy členským státům o „nenávistných projevech“ (1997)
- Evropská komise proti rasismu a nesnášenlivosti, Obecné politické doporučení č. 7 ze dne 13. prosince 2002 o vnitrostátních právních předpisech pro boj proti rasismu a rasové diskriminaci (CRI(2003)8)
- Dodatkový protokol k Úmluvě o počítačové kriminalitě, který se týká kriminalizace činů rasistické a xenofobní povahy spáchaných prostřednictvím počítačových systémů ANG / FRA (2003)
- Evropská komise pro demokracii prostřednictvím práva (Benátská komise), Zpráva o vztahu mezi svobodou projevu a svobodou náboženského vyznání: otázka regulace a stíhání rouhání, urážek náboženství a podněcování k náboženské nenávisti, přijatá na 76. plenárním zasedání v Benátkách ve dnech 17.–18. října 2008, CDL–AD(2008)026
- Evropská komise pro demokracii prostřednictvím práva (Benátská komise), Stanovisko č. 660/2011 k federálnímu zákonu o boji proti extremistické činnosti Ruské federace, přijaté na 91. plenárním zasedání v Benátkách ve dnech 15.–16. června 2012, CDL–AD(2012)016–e
- Obecné politické doporučení č. 15 o boji proti nenávistným projevům, přijaté Evropskou komisí proti rasismu a nesnášenlivosti dne 8. prosince 2015
- Doporučení CM/Rec(2022)16 Výboru ministrů členským státům o boji proti nenávistným projevům (2022)

Evropská unie:

- Rámcové rozhodnutí 2008/913/SVV ze dne 28. listopadu 2008 o boji proti některým formám a projevům rasismu a xenofobie prostřednictvím trestního práva
- Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Boj proti nezákonnému obsahu on–line, COM(2017) 555 final, 28. září 2017 ANG / FRA
- Nenávistné projevy a trestné činy z nenávisti v EU a hodnocení přístupů k regulaci online obsahu přístupů k regulaci online obsahu (studie zadaná Tematickou sekcí Občanská práva a ústavní záležitosti Evropského parlamentu)

Organizace spojených národů:

- Mezinárodní pakt o občanských a politických právech, články 19 a 20, CZE
- Mezinárodní úmluva o odstranění všech forem rasové diskriminace, články 4 a 6, CZE
- Rabatský akční plán o zákazu propagace národnostní, rasové nebo náboženské nenávisti, která představují podněcování k diskriminaci, nepřátelství nebo násilí, Závěry a doporučení vzešlé ze čtyř regionálních odborných seminářů pořádaných Úřadem Vysokého komisaře OSN pro lidská práva v roce 2011 („Rabatský plán“), přijaté v marockém Rabatu dne 5. října 2012
- Zpráva zvláštního zpravodaje o podpoře a ochraně práva na svobodu myšlení a projevu, Frank La Rue, č. A/HRC/23/40, 17. dubna 2013
- Strategie a akční plán OSN proti nenávistným projevům(2019)

KLÍČOVÉ ODKAZY NA JUDIKATURU

- *Handyside proti Spojenému království* (rozsudek pléna), č. 5493/72, 7. prosince 1976;
- *Glimmerveen a Hagenbeek proti Nizozemsku* (rozhodnutí Komise), č. 8348/78 a 8406/78, 11. října 1979;
- *Jersild proti Dánsku* [velký senát], č. 15890/89, 23. září 1994;
- *Zana proti Turecku* [velký senát], č. 18954/91, 25. listopadu 1997;
- *Karataş proti Turecku* [velký senát], č. 23168/94, 8. července 1999;
- *Sürek proti Turecku (č. 1)* [velký senát], č. 26682/95, 8. července 1999;
- *Sürek proti Turecku (č. 3)* [velký senát], č. 24735/94, 8. července 1999;
- *Sürek proti Turecku (č. 4)* [velký senát], č. 24762/94, 8. července 1999;
- *Gündüz proti Turecku*, č. 35071/97, 4. prosince 2003;
- *Norwood proti Spojenému království* (rozhodnutí), č. 23131/03, 16. listopadu 2004;
- *Seurot proti Francii* (rozhodnutí), č. 57383/00, 18. května 2004;
- *W.P. a ostatní proti Polsku* (rozhodnutí), č. 42264/98 (výňatky), 2. září 2004;
- *Erbakan proti Turecku*, č. 59405/00, 6. července 2006;
- *Halis Doğan proti Turecku (č. 3)*, č. 4119/02, 10. října 2006;
- *Falakaoğlu a Saygili proti Turecku*, č. 22147/02 a 24972/03, 23. ledna 2007;
- *Pavel Ivanov proti Rusku* (rozhodnutí), č. 35222/04, 20. února 2007;
- *Stoll proti Švýcarsku* [velký senát], č. 69698/01, 10. prosince 2007;
- *Soulas a ostatní proti Francii*, č. 15948/03, 10. července 2008;
- *Leroy proti Francii*, č. 36109/03, 2. října 2008;

  CZE
- *Balsytė–Lideikienė proti Litvě*, č. 72596/01, 4. listopadu 2008;
- *Saygili a Falakaoğlu proti Turecku (č. 2)*, č. 38991/02, 17. února 2009;
- *Willem proti Francii*, č. 10883/05, 16. července 2009;
- *Féret proti Belgii*, č. 15615/07, 16. července 2009;
- *Le Pen proti Francii* , (rozhodnutí), č. 18788/09, 20. dubna 2010;
- *Fatullayev proti Ázerbájdžánu*, č. 40984/07, 22. dubna 2010;
- *Gözel a Özer proti Turecku*, č. 43453/04 a 31098/05, 6. července 2010;
- *Dink proti Turecku*, č. 2668/07 a 4 ostatní, 14. září 2010;
- *Editorial Board of Pravoye Delo a Shtekel proti Ukrajině*, č. 33014/05 (výňatky), 5. května 2011;

  CZE
- *Altuğ Taner Akçam proti Turecku*, č. 27520/07, 25. října 2011;
- *Ahmet Yildirim proti Turecku*, č. 3111/10, 18. prosince 2012;

  CZE
- *Aksu proti Turecku* [velký senát], č. 4149/04 a 41029/04, 15. března 2012

- *Vejdeland a ostatní proti Švédsku*, č. 1813/07, 9. února 2012;

  CZE

- *Fáber proti Maďarsku*, č. 40721/08, 24. července 2012;

  CZE

- *Kasymakhunov a Saybatalov proti Rusku*, č. 26261/05 a 26377/06, 14. března 2013;
- *Delfi AS proti Estonsku* [velký senát], č. 64569/09, 10. října 2013;

  CZE

- *Nedim Şener proti Turecku*, č. 38270/11, 8. července 2014;
- *Şik proti Turecku*, č. 53413/11, 8. července 2014;
- *Dilipak proti Turecku*, č. 29680/05, 15. září 2015;

  CZE

- *M'Bala M'Bala proti Francii* (rozhodnutí), č. 25239/13 (výňatky), 20. října 2015;

  CZE

- *Perinçek proti Švýcarsku* [velký senát], č. 27510/08 (výňatky), 15. října 2015

  CZE

- *Annen proti Německu*, č. 3690/10, 26. listopadu 2015;

  CZE

- *Görmüş a ostatní proti Turecku*, č. 49085/07, 19. ledna 2016;

  CZE

- *Magyar Tartalomszolgáltatók Egyesülete a Index.hu Zrt proti Maďarsku*, č. 22947/13, 2. února 2016;

  CZE

- *Cicad proti Švýcarsku*, č. 17676/09, 7. června 2016;
- *Medžlis Islamske Zajednice Brčko a ostatní proti Bosně a Hercegovině* [velký senát], č. 17224/11, 27. června 2017;

  CZE

- *Belkacem proti Belgii* (rozhodnutí), č. 34367/14, 27. července 2017;
- *Dmitriyevskiy proti Rusku*, č. 42168/06, 3. října 2017;
- *Roj TV A/S proti Dánsku* , č. 24683/14, 17. dubna 2018;
- *Fatih Taş proti Turecku (č. 3)*, č. 45281/08, 24. dubna 2018;
- *Stomakhin proti Rusku*, č. 52273/07, 9. května 2018;

  CZE

- *Mariya Alekhina a ostatní proti Rusku*, č. 38004/12, 17. července 2018;

  CZE

- *Savva Terentyev proti Rusku*, č. 10692/09, 28. srpna 2018;

  CZE

- *Ibragim Ibragimov a ostatní proti Rusku*, č. 1413/08 a 28621/11, 28. srpna 2018;

CZE

- *Høiness proti Norsku*, č. 43624/14, 19. března 2019;

  CZE

- *Gürbüz a Bayar proti Turecku*, č. 8860/13, 23. července 2019;
- *Tagiyev a Huseynov proti Ázerbájdžánu*, č. 13274/08, 5. prosince 2019;
- *Atamanchuk proti Rusku*, č. 4493/11, 11. února 2020;
- *Lilliendahl proti Islandu* (rozhodnutí), č. 29297/18, 12. května 2020;

  CZE

- *Baldassi a ostatní proti Francii*, č. 15271/16 a 6 ostatních, 11. června 2020;

  CZE

- *Engels proti Rusku*, č. 61919/16, 23. června 2020;
- *Selahattin Demirtaş proti Turecku (č. 2)* [velký senát], č. 14305/17, 22. prosince 2020;
- *RID Novaya Gazeta a ZAO Novaya Gazeta proti Rusku*, č. 44561/11, 11. května 2021;
- *Erkizia Almandoz proti Španělsku*, č. 5869/17, 22. června 2021;
- *Z.B. proti Francii*, č. 46883/15, 2. září 2021;

  CZE

- *Yefimov a Youth Human Rights Group proti Rusku*, č. 12385/15 a 51619/15, 7. prosince 2021;
- *Mukhin proti Rusku*, č. 3642/10, 14. prosince 2021;
- *Taganrog LRO a ostatní proti Rusku*, č. 32401/10 a 19 ostatních, 7. června 2022;

  CZE

- *Rouillan proti Francii*, č. 28000/19, 23. června 2022 (porušení článku 10);
- *Ete proti Turecku*, č. 28154/20, 6. září 2022 (porušení článku 10);
- *Zemmour proti Francii*, č. 63539/19, 20. prosince 2022 (neporušení článku 10);

  CZE

- *Sanchez proti Francii* [velký senát], č. 45581/15, 15. května 2023 (neporušení článku 10);

  CZE

- *Karaca proti Turecku*, č. 25285/15, 20. června 2023 (neporušení článku 10);
- *Zhablyanov proti Bulharsku*, č. 36658/18, 27. června 2023 (neporušení článku 10).
- *Kirkorov proti Litvě* (rozhodnutí), č. 12174/22, 19. března 2024 (nepřípustnost – zjevná neopodstatněnost);

  CZE

- *Sokolovskiy proti Rusku*, č. 618/18, 4. června 2024 (porušení článku 10);
- *RFE/RL Inc. a ostatní proti Ázerbájdžánu*, č. 56138/18 a 3 další, 13. června 2024 (porušení článku 10);
- *National Youth Council of Moldova proti Moldavsku*, č. 15379/13, 25. června 2024 (porušení článku 10);
- *Selishcheva a ostatní proti Rusku*, č. 39056/22 a 9 dalších, 27. května 2025 (porušení článku

10);

- *Google LLC a ostatní proti Rusku*, č. 37027/22, 8. července 2025 (porušení článku 10).